

Redacția și Administrația:
Budapesta, VIII, Conti-utca 4.

Aci sunt a să trimitte tot felul de scrisori, cereri și bani. Tot aci să primesc anunțuri cu prețurile cele mai moderate.

Un număr 8 fileri.

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL:
Pentru Austro-Ungaria:
Pe 1 an — — 4 coroane
Pe 1/2 an — — 2 coroane
Pe un 1/4 an — 1 coroane
Pentru străinătate:
Pe 1 an — — 6 coroane
Pentru America:
Pe 1 an — — 2 dolari

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN UNGARIA

Foaie pentru poporul muncitor român

Redactată de un comitet

Apare în fiecare Vineri.

Atențiune către cititorii și tovarășii noștri. Numărul de față a întârziat din cauza că tovarășul nostru culegător a trebuit să plece la armată în urma pregătirilor de război. Deci cerem scuze dela cititorii noștri.

Redacția și Administrația.

Pentru prelungirea tiraniei in Ungaria.

— *Guvernul prezintă parlamentului sau de slugoi legi polițiste excepționale.* —

E într-adevăr ciudat lucru, că în vreme ce în Balcani războiul e pe cale să înceteze, statele, de acolo ajungând la o înțelegere tratatelor de pace, la noi, în fericita Ungarie, stăpânirea se pregătește pentru un alt război, și asta nu numai cu un dușman din afară, cu Serbii sau Rușii, ci și cu așa zisul dușman din lăuntru, care nu-i altul decât: poporul. Nu vorbim aci de măsurile militare ce le-a luat cărmuirea și despre cari nu ni-i voie să vorbesci, căci ești pedepsit cu ani de închisoare. Voim să ne ocupăm de măsurile „legale“ ale guvernului ce voiește să le consfințească prin votul parlamentului său slugarnic. E vorba de măsuri legale menite să desființeze toate legile, toate garanțiile de libertăți și drepturi. Sub cuvânt că e primejdie de război, guvernul lui Lukács și Tisza vin cu o lege pentru caz de război, o lege pe care guvernul o poate aplica oricând, o lege care poate să prefacă Ungaria într-o Rusie tot atât de despotică, de prigonitoare.

Sâmbăta trecută, miniștrii au înaintat Dietei proiectul de lege despre starea de asediu, de excepțiune în caz de război. Proiectul acesta distruge orice deosebire între soldați și civili. Fiecare bărbat care a împlinit 20 de ani și care nu trece de 50, fie că a fost eșantă ori nu, poate să fie chemat să facă serviciul militar. Degeaba dar se bucură acei cari n-au fost cătane, sau cari și-au făcut anii de militărie, căci peste noapte pot să fie puși din nou sub comandă militară.

Libertatea presei (a foilor) este confiscată. Gazetele trebuie să fie înaintate cenzurei, și de abia după trei ceasuri pot fi răspândite.

Libertatea de asociere și de adunare e ridicată. Guvernul are libertatea să dizolve toate societățile sau sindicatele și să oprească toate adunările populare, în caz de război.

Cercuri întregi, ba chiar țara întreaga poate să fie pusă sub stăpânirea militară. Guvernul poate numi comisari militari, cari pot dispune pe deplin asupra tuturor funcționarilor de stat sau comunali și totodată să hotărască de viața și moartea întregii populațiuni.

Dreptul de proprietate e distrus, căci fiecare este obligat în caz de război să puie la dispoziția miliției casă și masă. E drept că domnilor li se tagăduște o despăgubire. Dar bietul muncitor, a cărei singura avere o puterea sa de muncă, trebuie să o jertfească, în cinste, patriei.

Dar împotriva muncitorilor, proiectul acesta ticălos al guvernului prevede încă alte măsuri din cele mai păgubitoare.

Așa de pildă în chestia grevei, se vedește simțimentele de răzbunare ale stăpânării în contra proletariatului. Ori ce încetare a lucrului care ar păgubi interesele militare, se pedepsește cu ani de închisoare. Cinci ani de pușcărie capătă acela care a pricinuit o grevă contra războiului sau a luat parte la așa o grevă.

Așa dar muncitorul e legat de mâni și de picioare, de cărmuitorii țării. Ei vor să aibă o lege care să le dea dreptul să răpească ori ce libertate cetățenilor independenți, cu vederi largi și democratice. Guvernul de azi voiește să aibă o țară de slugi, de robi și de polițiști.

Și sub pretextul primejdiei de război voiește să ofere Ungariei așa o lege.

Dar și Austria trăește acum sub aceiaș primejdie de război ca și Ungaria și totuși guvernul de acolo n'a cutezat să vie cu o lege care să distrugă toate celelalte legi cari asigură drepturi și libertăți, popoarelor. Asta numai fiind că în Austria domnește votul universal care a dat țării alt parlament altă stăpânire, ce știe să respecte drepturile multimei, iar nu să le calce în picioare.

Nu este deci de mirare ca aceiași lege, guvernul austriac a trebuit să o schimbe cu totul, spre a fi primită de parlamentul democratic. A trebuit să o schimbe în așa fel, ca ea să peardă cu mult din caracterul ei polițist. După cererea deputaților austriaci, cărmuirea de acolo a fost silită să adauge lămurit în această lege ca numai când e război măsurile despre cari am vorbit mai sus, pot fi aplicate. Apoi acei cari vor fi chemați sub drapel în caz de război, deși n-au făcut nici odată serviciul militar, vor sta numai afară de linia de bătaie. Asta în Austria. La noi în Ungaria însă mzerabilul parlament de mameluci, a primit fără nici un protest, fără nici o cerere de schimbare a ei. N-avem oare cuvânt să ne ridicăm cu toată hotărârea noastră revoluționară, și să prăbușim cu o oră mai curînd acest parlament și întreg regimul acesta nefast? Și așa vom face.

Viața publică și socială.

IN ȚARĂ.

Discuția bugetului in Dietă. — Vorbirile deputatilor români. — Partidele opoziționiste contra legilor de excepție.

De opt zile continuă în Dietă discuția în jurul bugetului, pe anul viitor. Au luat cuvîntul, numai de formă, câțiva deputați guvernamentali. Dar și deputații naționaliști români au vorbit. Sub cuvînt că vor să deschidă în parlament discuția în chestia naționalităților, au făcut indirect un serviciu guvernului, căci au vorbit ca opozanți. E drept că vorbirile lor au fost aprige de tot, făcînd proces regimului de astăzi. Dar ce folos, căci nici popoarele nemaghiare nici deputații naționaliști vor câștiga cova de

pe urma acestor discursuri. Au dat numai prilej ministrului președinte să dea un răspuns dintre cele mai nerușinate. Ca culme, a spus dînsul că nimenea nu poate tăgădui că în Ungaria, fiecare se poate desvolta în toate privințele fără nici o piedică.

Joi s-a prezentat Dietei, legile polițiste despre care ne ocupăm în articolul prim. Dacă deputații guvernamentali n-au nimic de spus contra acestei legi, nu tot așa fac și deputații opoziționști. În contra-parlamentul lor ei au combătut și înfierat cu cea mai mare energie aceste legi, arătînd că ele păgubesc mai mult populației de cât un război pierdut și că guvernul ar face mai bine ca toate aceste legi să le reducă la un sigur paragraf cu următorul cuprins: Constituția Ungariei poate fi oricând suspendată.

O mare adunare populară convocată de partidul nostru socialist împreună cu celelalte partide opoziționale pentru a se protesta contra acestor legi draconice, a fost pur și simplu oprită de poliția lui Boda-Lukács și Tisza.

IN STRĂINĂTATE.

Mereu pregătiri de război.

Din Viena ca și din Petersburg, din Berlin ca și din Belgrad și București sosesc mereu vești cari ne arată că sîntem la un pas de război. Cu toate tăgăduirile stăpânirii, fiecare se pregătește de război, și totul dovedește că atmosfera de acum este foarte încărcată. Neînțelegerea între Serbia, care crede că are neapărată nevoie de un port la marea Adriatică — și Austro-Ungaria, care se împotrivesc din toate puterile la împlinirea acestei dorinți a vecinei din Balcani — nu s'a curmat încă și poate da prilej la un război european. Pretențiile sârbești sînt susținute de Rusia, care a și mobilizat armatele sale la granița austriacă. Austro-Ungaria și a asigurat sprijinul celor doua aliate: Italia și Germania, și fără îndoială ca și România va fi de partea Monarhiei. Intrarea triplei alianțe în lupta contra Rusiei ar aduce și amestecul Franței și Anglei în război care n'ar putea privi cu nepăsare cum aliata lor e zdrobită.

Am avea astfel cel mai înspăimîntător dintre toate războaiele cari au însîngerat pămîntul. Charles Richet, profesor la universitatea din Paris, arată cît ar costa un astfel de război. După cifrele oficiale, un război între tripla-alianță și tripla-înțelegere ar concentra peste douăzeci de milioane de oameni, împărțiți în modul următor: Rusia 7.000.000 oameni, Franța 3.400.000 oameni, Austro-Ungaria 2.600.000 oameni, Anglia 1.500.000 oameni, Germania 3.600.000 oameni, Italia 2.800.000 oameni, România 300.000 oameni. Total 21.200.000 oameni.

Războiul acesta, pornit pentru a permite sau a o opri pe Serbia să aibă un port la mare, ar costa-o pe Europa cu transporturile de trupe, cu echipamentul, cu armamentul, cu distrugerile de orașe trei pînă la patru sute milioane de coroane pe zi, împărțite în modul următor:

Alimentația oamenilor (presupunînd că prețul alimentelor ar rămîna acelaș ca și astăzi) cor. 63.000.000. Alimentația cailor 5.000.000 cor.

Solde 21.000.000 cor. Salarii lucrătorilor arsenalelor etc. (5 cor. pe zi) 5.000.000. Mobilizarea (100 kilometri în mijlociu pe zi, timp de 10 zile) 10.500.000. Mobilizarea și transportul animalelor și munițiilor 21.000.000. a) Munițiuni — Infanterie (10 cartușe de om pe zi) 21.000.000. b) Munițiuni — Artilerie (10 obuze de tun pe zi) 6.000.000. c) Munițiuni — Marină (2 obuze de unitate pe zi) 2.000.000. Echipamentul 21.000.000. Ambulanțele (500.000 de bolnavi sau de răniți a 5 fr. pe zi) 2.500.000. Cheltuielile vaselor de războiu (șase ore de marș pe zi) 2.500.000. Micșorarea încasărilor din impozite (25 la sută) 50.000.000. Ajutoare populației (1 leu pe zi la o douăsprezecime a populației) 34.000.000. Rechizițiuni, indemnizări distrugerii de orașe, distrugerii de opere, arte 10.000.000. Total coroane 274.500.000 pe zi.

Toate aceste cifre ar trebui mărite căci imediat după declararea războiului toate lucrurile și-ar mări valoarea.

Mărfurile n'ar putea fi cumpărate decât cu prețuri foarte urcate și împrumuturile necesare nu s'ar putea face decât în condiții dezastruoase. Pe de altă parte ar trebui să ținem cont și de distrugerea materialului de războiu. Aceste distrugerii s'ar ridica la mai mult de zece milioane pe zi.

Prin urmare nu e de fel exagerat socotind la trei pînă la patru sute de milioane pe zi pierderile într'un războiu european.

Dacă războiul ar începe astfel fiindcă sîrbii trebuie sau nu trebuie să aibă un port la Adriatică, toate uzinele ar fi închise, toate cîmpiile părăsite, tot comerțul paralizat, toate băncile s'ar închide, toate statele ar da faliment și holera, ciuma și toate groaznicele epidemii s'ar plimba în voe dela Paris la Berlin, la Roma, la Viena și pînă la Moscova.

Ar trebui o jumătate de veac ca să se repare ruinele și să se șteargă urmele dezastrului universal. Și douăzeci de milioane de familii ar fi aruncate în mizerie, în toată și în jale amară.

Rezultatul alegerilor din România

Actualele alegeri pentru parlamentul român n'au dat nici un rezultat. Nu se poate deduce nimic din numărul aleșilor și al votu-

rilor obținute de partide, pentru că totul a fost pus la cale într'o înțelegere stabilită la centru. Pe alocuirea înțelegerea de la centru a fost înfrîntă, în locul ei ivindu-se combinații locale. Partidul naționalist nu poate nici el să-și numere voturile, pentru că a preferat să primească pomana „oligarchică”. La București și Ploești d. Ioră a avut voturi conservatoare; la Galați, voturi liberale; aiurea — și de unele și de celelalte.

Singurul partidul social-democrat își poate număra voturile — puține dar sigure. În mai puțin de doi ani voturile socialiste au sporit simțitor.

Iată un tablou eloquent: (găitor).

	1910	1912
București, Toma Dragu,	205	751
Gh. Cristescu,	102	442
Ploești, I. C. Frimu,	84	177
Brăila, A. Constantinescu,	58	122
Tulcea, Dr. C. Racovski,	—	178
Constanța, Dr. C. Racovski,	—	145
Galați, Dr. C. Racovski,	222	252
T. Severin, Toma Dragu	14	40

Dacă ținem seama că, e toată libertatea care a domnit în aceste alegeri, ea n'a existat în aceeași măsură pentru socialiști ca pentru celelalte partide; că a Galați, de pildă, însuși. Foia „Viitorul” recunoaște că muncitorii de la C. F. R. a fost împiedicați de a merge la vot; că a București s'au făcut socialiștilor tot fel de șicane, prin anulări de buletine și prin închiderea timpurie a urnelor, vedea că socialiștii au obținut în adevăr un succes frumos.

Nu ținem însă de loc să exagerăm succesul. Socialiștii sînt datori să se organizeze temeinic, să facă o serioasă propagandă electorală, să înscrie în listă pe partizanii lor, pentru ca as-fel la o viitoare alegere să aibă mai mult de cit în succes moral.

„Adevărul”

este singura foaie românească, care apără interesele muncitorimii. Fie care muncitor român are datoria morală a o abona și să răspândească pretutindeni.

Comitetul.

Ce fac naționaliștii români?

Acum când Balcanii sunt în flăcări, când în numele naționalizmului și libertății, țările balcanice s'au războit cu Turcia pentru a-și elibera frații de sub jugul semi-lunei (după cum le place guvernatorilor a zice.)

Acum când diplomația europeană în cor cu diplomația perfidă austriacă strigă că albanezii trebuie să devie independenți, neacceptând ca Albania să intre sub stăpânirea sârbească. Acum când contele Berchtold ministrul de externe al Austriei recunoaște dreptul național al popoarelor din imperiul musulman. Acum când popoarele din Balcani merg la măcel cu sutele de mii, iar spectrul războiului amenință să se întindă în Europa întreagă prin mijlocirea diplomației austriace și rusești, naște întrebarea ce fac naționaliștii români, ce face comitetul național în atari împrejurări extrem de grave?

Vedem cum în toate țările din Apus democrația împreună cu cei peste 10 milioane de social-democrați din lume luptă din răzputeri spre a face războiul imposibil. Mai vedem cum chiar în țară la noi, partidele opoziționiste maghiare sunt împotriva războiului, fiind de acord cu socialiștii. Același lucru se observă și în Austria unde masele populare demonstrează contra războiului și pentru pace. Am auzit chiar nemulțumirile și protestul deputaților slavi în delegațiunea austriacă și a altor bărbați politici de seamă austriaci, stăruind pentru menținerea păcii atât de dorită de toate popoarele monarhiei. Dar durere, căci am auzit și cuvântarea seacă a deputatului naționalist bucovinean Isopescu Grecu rostită în delegațiunea austriacă. Acest lingușitor și închipuit bărbat politic, care zice că a vorbit în numele poporului român din Austro-Ungaria, (cu toate că nu l'a împuternicit nimeni a face acest lucru) afirmă că poporul român ar fi gata în orice moment să-și verse sângele pentru dragutul de împărat.

Se poate mai mare slugărnicie și lingușire? Același lucru l'a făcut și episcopul Hossu în delegațiunea ungară. Ce decădere la acești preținși oameni politici!

Pupază pe colac, comitetul național român prin presa lui, aprobă această decădere

zațiilor libere de breaslă, secțiuni și fiecare cerc electoral cu cât 2—2 delegați se reprezintă.

5. §. Pentru conducerea treburilor locale ale partidului, în provincie, comitetele organizațiilor de breaslă aleg un comitet executiv și o comisie. Se aleg din nou în fiecare an în prima lună după congresul partidului.

Mișcarea din Capitală o conduce comitetul central al partidului, împreună cu corpul delegațiunii de încredere al organizațiilor locale.

6. §. Corpul delegațiunii de încredere în Capitală e convocat (conchemat) de comitetul central al partidului, în provincie îl concheamă comitetul executiv local. Convocarea se face în fie care lună odată, în caz de lipsă și de mai multe ori. Mai poate fi convocată în Capitală de 10 organizații și în provincie de jumătatea organizațiilor ce există.

7. §. Dacă într'o comună nu sunt destule organizații ca să poată forma corpul delegațiunii de încredere, tovarășii de acolo conform împrejurărilor, aleg un comitet executiv care să îndeplinească acțiunea de agitație.

8. §. Comitetul executiv ales de organizațiile locale din provincie, își aleg un corespondent. Acesta își trimite adresa punctuală cât și a celorlalți membri din comitetul executiv. Comitetului executiv al cercului electoral, comitetului de organizare comitatens și secretariului central al partidului.

9. §. Corespondentul este obligat să facă darea de seamă pe fie care sfert de an cu 2 exemplare una comitetului de organizare comitatens și a doua secretariului central al partidului.

Mai este obligat ca registrele ce i-le trimite secretarul central pentru revizuirea administrației să le trimeată în fie care lună înapoi.

Indrumare asupra dărei de seamă secretarul central este obligat să-i-o dea la timp. Secretarii permanenți ai organizațiilor locale sunt însărcinați și cu corespondența.

STATUTELE ORGANICE

ale partidului socialdemocrat din Ungaria.

Primate de congresul partidului în Budapesta în 1908.

Membri partidului.

1. §. Din partidul socialdemocrat pot face parte toți acei cari adoptă programul partidului și luptă pentru îndeplinirea lui, sprijinind partidul după puținele sale puteri morale și materiale.

Membri partidului nu pot face parte din alt partid și nici nu le este permis să lucreze în interesul altui partid.

Membri partidului sunt obligați să intre în organizația locală a partidului, și dacă aparțin unei bresle care are organizație (sindicat) în loc, este obligat să facă parte din ea.

Membri partidului pot plăti darea de partid și în sindicatele libere de breaslă.

2. §. Din partid poate fi eschis acel membru care a vătămat, brutal, programul partidului, sau interesele mișcării ori ale sindicatelor, cât și în cazul când a săvârșit fapte nedemne (josnice) după judecata socialdemocrată.

I. Organizațiile partidului.

Organizațiile locale.

3. §. Membri partidului cari locuiesc în orașe sau comune constituiesc organizația locală. Organizația locală formează corpul delegațiunii de încredere care se compune din delegații organizațiilor libere de breaslă, secțiunile de partid și a cercurilor electorale.

4. §. În corpul delegațiunii de încredere din Capitală pot fi reprezentate fie care organizație care are 50 de membri cari plătesc dare de partid regulat, cu câte 1 delegat și fie care cerc electoral din capitală cu câte 1 delegat, după ce organizația are 500 de membri care plătesc darea încă cu câte 1 delegat.

În corpul delegațiunii de încredere din provincie: organi-

morală. Acești preținși conducători ai poporului român, trebuie să-și ridice glasul pentru poporul nostru apăsător de veacuri, încătușat, lipsit de drepturi și libertăți necesare oricărui popor care năzuiește de a mai trăi. Să le fi spus oligarhilor maghiari și diplomaților vienezi: „că poporul român desbinat, analfabet și risipit pe mai multe teritorii nu mai voințe să servească ca carne de tun, la discreția stăpânilor, să le servească numai ca coadă de topor pentru a le apăra privilegiile“. Dar istoria se repetă, politica tradițională slugarnică a bărbaților politici români față de Viena este dezastruoasă pentru poporul românesc.

În anul 1848 conducătorii au făcut același lucru dar urmașii lor de azi sunt cu mult mai pe jos.

La Arad în săptămâna trecută naționalistii gravi, bolnavi politicește în frunte cu Ciogogor și Raicu directorul „Victoriei“, la alegerea dela Casa orașului au votat cu candidații țiszaști ai guvernului. Ce jonioie, ce mișei și trădători mai sunt acești mercenari politici, cari în numele opincei potlogite fac pe naționalistii și se bat cu pumnul în piept la orice ocaziuni că sunt mari români. Dar ținuta lașă a comitetului național față de evenimentele ce se desfășoară, tăcerea mormântală, aprobarea și justificarea măsurilor de mobilizare ce le face presa naționalistă nu este un semn de slăbiciune și lașitate? Sărman popor român ce mai conducători și-a hărăzit soarta, fără vlagă, lipsiți de cel mai elementar bun simț politic. Cu astfel de conducători un popor nu poate ajunge decât la ruină totală, la decădere și moarte dacă s'ar lăsa și pe mai departe să fie condus orbește de toți nechematii, cari fără pic de rușine se mai întitulează de fruntași și conducători ai neamului.

Popor român, deșteaptă-te din somnul cel de moarte, mai scutură spinarea gârbovită de greutatea amarului cu care te-au împovărat dughenarii partidului național, ora 12 o să bata în curând și să știi poporul român, că numai Socialismul are să-i aducă și ție libertatea mult dorită. Naționalistii falși și-au croit în numele gheșefului financiar care îi stăpânesc, numai calea peirii pe care tu poporul nu trebuie să-i urmezi orbește.

Poporul nu poate avea din războaie decât sărăcie, lanțuri de încătușare și moarte.

Popoarele conștiente ale Apusului luptă împotriva războaielor și prin mișcări revoluționare vor face să vie libertatea tuturor popoarelor muncitoare, apăsate de către clasa stăpânitoare. I. Crețu.

Incetarea rezboiului în Balcani

Armistițiul (înțelegerea pentru intreruperea luptelor) a fost definitiv încheiat și protocolul s'a semnat Marti la Ceatalgea. Iată condițiunile armistițiului: 1. Armatele combatante rămân în pozițiunile ocupate până acum. 2. Cetățile turcești-asediate nu vor putea fi aprovizionate. 3. Trupele bulgărești vor putea fi aprovizionate via Marea Neagră și via Adrianopol, începând după zece zile dela semnarea păcii. 4. Tratatul păcii vor începe la 13 Decembre st. n. Londra.

Grecii n'au vrut să primească armistițiul pentru că nu li s'a cedat Ianina, cetate turcească înconjurată de ei.

Turcia a declarat că nici măcar nu va discuta despre predarea celor trei orașe asediate. În colo a făcut tot posibilul ca armistițiul să se poată încheia.

Bulgaria, Serbia și Muntenegrul s'au declarat satisfăcute (mulțamite) de condițiunile armistițiului, iar delegații lor au semnat așară protocolul respectiv.

Se vede că Turcia va trebui să continue luptele numai cu Grecia.

Tratatul de pace vor avea loc probabil la Londra.

Cercurile politice berlineze sînt de părere că regele Ferdinand al Bulgariei s'a hotărît să încheie armistițiul, de teamă ca neînțelegerile dintre statele aliate să nu degeneze în adevărate conflicte. Bulgaria, care a purtat tot greul războiului, ese din această luptă cu cele mai mari pierderi. Celelalte armate aliate însă, dînd numai lupte mici cu neînsemnate trupe turcești, au suferit pierderi mult mai mici.

Cu atît mai mare e necesitatea (lipsa) ca Bulgaria să-și cruțe puterile de cari mai dispune încă, pentru a le putea pune în cumpănă în cazul unei desfaceri a alianței.

Bulgaria, renunțînd la Adrianopol și la drumul spre Marmara, va formula pretenții îndoite de mari asupra Salonului. Asupra acestui punct deosebirele de vederi dintre greci și bulgari amenință să devină foarte aprige.

Congresul social-democrației internaționale pentru pace.

Duminică dimineața, ora 10, se deschide în superba și vasta sală „Burgvogteihalle“ Congresul.

Sala este splendid decorată de steagurile roșii ale sindicatelor și organizațiilor socialiste din Basel. Pe scenă ia loc întreg Biroul Socialist Internațional. Sosirea tovarășilor Adler, Jaurès, Bebel și a delegatului bulgar Sakizof, este salutată cu vii aplauze.

La picioarele tribunei stau ziaristii, reprezentanții tuturor ziarelor mari, și reprezentanții principalelor ziare socialiste din Internațională.

Congresul este prezidat de tov. Anseele, membru în Comitetul Executiv al Biroului, azistat de tovarășii Camille Huysmans și Leon Furnemont.

După ce corul intonează magistral un imn grav care mișcă și impresionează pe toată lumea, tovarășul Anseele deschide acest congres istoric, dînd cuvîntul tovarășului Wurschleger, membru al guvernămintului Basel și secretarul organizației socialiste locale.

Tovarășul Wurschleger după ce salută pe reprezentanții Internaționalei zice:

„Acum 19 ani, s-a mai ținut un congres la Zürich și în 1869 avu loc la Basel un congres al primei Internaționale. Acest congres fu dominat de cuvîntul marilor dispăruți: Varlin, Wilhelm Liebknecht, Cesar de Paepe, Burki“. La aceste cuvinte întreg congresul se ridică în picioare. Salută apoi pe bătrînul Greulich, supraviețuitor al primei Internaționale, simbolul glorios al social-democrației elvețiene.

„De atunci, dela 1869, acțiunea proletariatului s-a coordonat; acuma sunt milioane de aderenți.

„Basel: în care noi ținem astăzi congresul, a fost în decursul secolelor martor la alte congrese internaționale. Aici, în vechea catedrală dela Münster, unde incurînd va răsuna cuvîntul Evangheliei unei omeniri noi, se produsese în 1431 cealaltă manifestație a unei puteri universale: faimosul Consiliu creștin dela Basel. Eldură 17 ani

10. §. Comitetele executive împreună cu bărbații de încredere stabilesc regulamentele necesare lor (rînduială de casă).

Regulamentele aprobate nu pot să conțină dispozițiunei contrare statutelor.

a) Organizațiile feminine.

11. §. Toate organizațiile locale au datoria, să concentreze femeile în organizații de breaslă corespunzător ocupațiunei lor și dacă nu existe astfel de organizații atunci să le concentreze în organizațiile de partid și să le sprijinească moralicește după puterile lor.

În acele localități unde sunt femeile organizate pentru a putea face agitații mai intensivă vor alege un comitet diu 7 persoane. Chemarea acestui comitet este de a se pune în strînsă legătură cât mai grabnic cu comitetul central al organizației feminine și să-i ceară sfatul cum să organizeze membri și cum să răspândească manifestele și foile de breaslă și de partid ale organizațiunii feminine. Comitetul central al organizațiunii feminine este ales de conferința generală și se compune din șapte membri. Conferința această de regulă se va ținea odată cu congresul partidului.

12. §. În acele organizații unde sunt bărbați și femei se cere ca femeilor să li-se dea loc corespunzător numărului lor în conducerea și diriguirea organizației.

b) Organizația tineretului.

13. §. Organizațiile locale au datoria să îndrumeze toate organizațiile de pe teritoriul lor ca să se dea tineretului ocupat în breșele ce aparține de aceste organizații o creștere după spiritul mișcărilor sindicale și a socialismului și să desvoalte în el conștiința de clasă prin conferințe și biblioteci.

Organizațiile nu pot însărcina tineretul cu poveri materiale, și pe baza aceasta el poate face parte din conducerea și diriguirea organizațiilor locale.

În acele locuri unde împrejurările o îngăduie tineretul se poate organiza deosebit. Activitatea organizației o va controla comitetul executiv local.

II. Organizația cercurilor electorale.

Cercurile electorale din orașe.

14. §. Dacă într'un oraș sunt mai multe cercuri electorale membrii partidului cari locuiesc în cerc aleg comitetul executiv al cercului la adunările de partid electoral. Unde nu este cu puțință procedarea asta, alegerea se va face în alt mod după împrejurările de acolo.

Chemarea acestui comitet este să facă agitație neîntreruptă în cercul electoral în interesul partidului și după cum prevede articolele de organizare să se îndeplinească agitația de partid și cea electorală în cerc și să se desvoalte după puțință agitația din casă în casă. Comitetele executive electorale în capitală se compun din șapte membri și în fiecare an se aleg din nou. Comitetele executive electorale din capitală delegă câte 2 membri cari constituiesc comisia electorală din capitală. Aceasta are datoria de a începe acțiunea electorală și a executa hotărîrile primite din partea comitetului central al partidului, hotărîri de a organiza o agitație întinsă în chestia politicei comunale, sau contra uzurei locuințelor și a alimentelor ori agitația de casă.

În acele chestiuni cari cer conlucrarea mai multor cercuri, comitetul executiv local este chemat să hotărască adecă corpul bărbaților din acea comună; în capitală însă hotărăște comitetul central al partidului împreună cu corpul bărbaților de încredere și cu comitetul executiv local.

(Sfârșitul în numărul viitor.)

fără să ajungă la vreun rezultat, precedind astfel falimentul și neputința acestor alte consilii cari se numesc conferințele diplomației capitaliste și cari sunt neputincioase să apere omenirea de grozava calamitate, cea mai rea dintre toate: aceea a bestialității omenestii dezlănțuite.

La această politică criminală, inspirată de poftele cele mai mizerabile, proletariatul socialist va încerca să opună redeşterea conștiințelor. El își va măsura forța conștiinței și va vedea dacă din ea poate îmblânzi forța hidoasă a poftelor și instinctelor în genere.

Tov. Wurschleger mulțumește apoi autorităților din Basel cari furnizând Internaționalei proletare locul pentru această demonstrație istorică măresc renumele al vechei lor cetăți și fac să răsară în coroana sa ramura de măslin a păcii definitive pe care socialismul a jurat s-o dea oamenilor, popoarelor.

După terminarea discursului său care este viu aplaudat, tov. Wurschleger dă citire *adresei guvernului din Basel care felicitează congresul pentru că apără Europa de ravagiile (prăpădenia) războiului, și declară Internaționala ca marea forță actuală a păcii lumăști.*

Tov. Anseele, a spus următoarele.

Guvernul din Basel nu onorează numai cetatea sa primind ca Internaționala muncitorească să arate aici ce putere e împotriva războiului, el se onorează pe sine însuși înaintea omenirii, după cum congresul de față înconjoară cu glorie întreaga Internațională socialistă.

Noi am alergat și ne-am strâns aici pentru a încerca într-un moment tulbure al Istoriei popoarelor să precizăm scopul, mijloacele de acțiune și metodele proletariatului.

Noi avem o tactică comună pentru că avem o unitate de gândire și la aceasta trebuie să corespundă o unitate de expresiune și acțiune. Noi voim să plecăm de aici uniți mai mult ca oricând împotriva capitaliștilor. Congresul nostru nu va dura 17 ani ca Consiliul, poate chiar nici 17 ore. Pentru ce? Pentru că unitatea este în inimile și gândirile noastre, pentru că evenimentele merg repede — mai iute de cum își închipuie inimizii noștri, și noi nu voim să fim surprinși de evenimente; dacă noi încă nu le putem stăpîni, trebuie cel puțin ca să putem lua defensivă (apărarea) împotriva lor, așteptînd ca să trebuiască să luăm ofensivă. (atacul).

Internaționala este purtătoarea păcii. ea își bazază această pace pe recunoașterea naționalităților.

Ori, Confederația Balcanică, care este una din expresiunile acestei independențe a națiunilor, nu se concepe fără ca Austria să rămână neutră și fără ca să fie doborâtă Rusia autocratică, ale cărei lăcomii și provocări amenință pacea lumii. În timp ce țarismul pentru a urmări această operă criminală face apel la Franța și la Anglia, noi strigăm popoarelor din Balcani, din Austria, din Germania, Anglia și Franța că datoria lor este să se înțeleagă și să lucreze, pentru a triumfa împotriva războiului și contra capitalismului.

E și mîndria Internaționalei de a putea vorbi pe acest ton stăpînitor zilelor noastre. Dacă cuvîntul nostru nu este ascultat, noi vom fi destul de puternici pentru ca acest cuvînt să fie tradus în acțiune pentru triumful păcii asupra războiului, al muncii asupra capitalului. Aici, noi nu voim să proferăm decît un singur strigăt: „Război războiului! Pace lumii! Trăiască Internaționala muncitorească!“

Rezumatul acesta nu poate arăta nici pe departe splendoarea discursului tovarășului Anseele. Delegații se ridică în picioare, ovațiile devin delirante și timp de câteva minute sala este zguduită de aplauze.

*

Secretarul Biroului citește scrisorile de scuză ale tovarășilor Liaptcevic din Ser-

bia, ale socialiștilor din Salonic, din Statele Unite și ale lui Vandervelde.

Este apoi ales ca președinte definitiv al congresului tov. *Hermann Greulich*, iar ca vicepreședinti: *Vaillant*, *Pernerstorfer*, *Hasse* și pentru a da o însemnătate specială acestei funcțiuni: tovarășul *Sakizof*, din Bulgaria, ca răsplată pentru atitudinea sa eroică în Sobrania.

Două foi ale partidului nostru din nou apărute.

Acum de curând au apărut iară două publicații socialiste „Tineretul Muncitor“ și „Femeia Muncitoare“ Aceste două foi au mai apărut într'un timp dar au trebuit să înceteze fiindcă nu s'a făcut destulă propagandă pentru respindirea lor.

Dar muncitorimea maghiară nu s'a lăsat a revenit la sentimente mai bune, a dezvoltat o mare agitație în favoarea acestor două foi pentru că este mare lipsă de ele.

Foaia „Tineretul Muncitor“ este redactată de tovarășul *Somogyi Béla* profesor care se pricepe cum trebuie educat (crescut) tineretul muncitor pe temeiul noilor învățături. El joacă mare rol în lupta de clasă a învățătorimeii ungare pentru înfăptuirea libertăților în aceasta țară.

Cele mai interesante fapte, chestiuni de știință socială, articole propagatoare ale ideilor socialiste, apoi evenimente din viața clasei muncitoare se găsesc în aceasta foaie, care apare în 8—10 pagini la 15 ale fiecărei luni în 8000 de exemplare.

Tot același scop nobil urmărește și foaia „Femeia Muncitoare“ care apare de două ori pe lună la 1 și 15 a fiecărei luni. Și și-a pus ca țintă aceasta foaie să trezească pe femei și mame din amorteală și umilință care ține omul în întuneric și în mizerie.

Aceasta foaie este de asemenea bine redactată și scrisă de mai mulți scriitori, cu renume. C'un spirit sincer revoluționar aceasta foaie luptă pentru emanciparea femeiei muncitoare de supt jugul stăpînirii și de sub ori ce asuprire socială.

Cere egalitatea femeilor cu bărbații și dreptul lor deopotrivă la viața socială politică și economică.

Apariția acestor două foi este asigurată prin faptul că fiind răspândite în așa mare număr nu vor putea fi nimicite nici într'un caz.

Asta mulțumită tovarășilor noștri unguri de la cari și noi muncitorii români am putea lua exemple, și dacă i-am urma n'am sta așa de rău culturalicește.

Noi muncitorii din Ungaria avem numai o foaie „Adevărul“ care apare aproape de 10 ani și nici astăzi nu este asigurată apariția ei din partea noastră.

Dacă partidul nostru central nu ne-ar da sgriginul material, adică banii trebuitori atunci noi nu am avea nici această singură foaie „Adevărul“.

Și rușine ne-ar putea fi că suntem cei mai rămași îndărăt în această țară. Nu este adevărat că noi am fi atât de neputincioși.

Asta n'ar fi scuză ci mai mult o înjosire. Dar mare este la noi nepăsarea față de noi înșine și lenea e singura avere a neamului nostru. Aceasta ne ține în neștiință, în întuneric și sărăcie contribuind ca toate neamurile să ne întrecă din toate punctele de vedere.

Precum proletariatul socialdemocrat din alte țări are o mare și bogată presă (mai multe și mai tari foi), cari apără și luminează poporul arătându-i calea care duce spre lumea nouă socialistă:

Așa și tovarășii noștri unguri au pe lângă foaia zilnică și puternică „Népszava“ o sumă de foi săptămânale și o revistă științifică lunară cu titlul „Socialismul“.

Muncitorii unguri mai au și foi de breslă adică fiecare meserie își are foaia ei, care apare odată pe săptămână sau de două ori pe lună.

Fiecare tovarăș, fiecare frate cetitor al foaii noastre și bun voitor a poporului muncitor român din această țară să se ostenească puțin ca să facă abonați noi și pentru foaia noastră „Adevărul“ ca să o putem răspîndi pe tot terenul locuit de poporul român sărac și nedreptățit.

Fie care popor își merită soarta amară dacă nu se mișcă, nu se interesează de el însuși, de binele său. De aceea și noi merităm mizeria, neștiința nedreptatea și desprețuirea dacă rămînem și mai departe nepăsători ca și pămînt acum. Deci pe lucru și la luptă de clasă căci numai așa vom fi învingători să întărim și noi foaia noastră „Adevărul“ drapelul nostru mîndru și falnic revoluționar.

CRONICA.

Jurații Budapestei dau dreptate foilor socialiste. Zilele trecute, Curtea cu jurați din Budapesta a achitat (a absolvat) pe confratele nostru „Népszava“ în două procese de presă. Era vorba de două articole foarte aspre, în cari guvernarea despotică a lui Lukács-Tisza era țintuită la stîlpul infamiei. Erau articole în cari se arăta că dacă conducătorii Ungariei vor să guverneze *rusește*, se vor afla și cetățeni cari să răspundă tot *rusește* la provocările stăpînirii. În locul acțiunii de masse, va începe acțiunea individuală, atentate cu revolvere și dinamită.

Procuratura din Budapesta a dat în judecată pe autorii acestor două articole. La judecată însă, cei 12 jurați, cetățeni ai Capitalei, în loc să dea dreptate reprezentantului cărmuirii — au dat dreptate tovarășilor noștri. Prin sentința lor negativă, de achitare a redactorilor dela „Népszava“ jurații Budapestei au arătat că aprobă scrișul nostru, critica socialistă, că bine am făcut atunci când cu asprimea cea mai mare am vestejit și palmuit pe guvernanta Ungariei, și că oamenii cari demască pe acești tirani, nu trebuie să fie osândiți la pușcărie, ci merită deplina libertate. E lecția cea mai bună ce au dat-o vreodată niște jurați unui guvern, care vroiește ca cuvîntul adevărului să fie înăbușit în această țară stăpînită de grofi și ciuhași.

Cât poate răbda un om foamea. Că omul poate să rabde foamea chiar mai multe luni de-a rândul ne dovedește următoarea întâmplare: Un norvegian se porni în luna Mai în spre polul nordic (tărîmul ghetarilor) ca să vâneze căni de mare. Ajungînd la uscat nu ș-a legat barca (ciobaca) cum se cade și vîntul a smuls-o dela mal și a mînat-o în largul mării. Bietul vîntor rămîne fără barcă pe pămîntul de gheață unde nu locuiește nici o ființă omenească. Neamurile sale crezându-l mort i-au făcut testamentul. Prin luna August ajunse din întâmplare o corabie la malul ostrovului de gheață unde se afla nenorocitul vîntor și-l găsi pe acesta așa de slăbit de foame, încât nici nu putea vorbi un cuvînt. ci apucă cu poftă de lup mîncarea ce-i o puseră călătorii înainte. După ce se mai întări le povesti că din Mai și până în August n'a mîncat altceva decît omăt și mușchi. Călătorii l-au dus acasă unde căzu la zăcare grea, din care s'a însănătoșit și a trăit încă mulți ani după aceea.

Poșta redacției.

Acei tov. cari ne-au trimis articole și știri să le ieie la cunoștință că în numerele viitoare vor fi publicate cele trimise. Din cauza lipsei de spațiu au întîrziat până acuma.

Redactor-responsabil: **Joan Flueraș**

Tipografia Villagosság, societate anonymă, Budapest, VIII., Conti-utca 4.